

ראש השנה דף לד

עניין: אתקין רבי אבהו בקסרי

שם משמואל ראש השנה תרפ"א

ולפי"ן יש לומר דמחמת הגלות דאתפשטא מסאבותא בעלמא, ובזוה"ק איתא שסודות ורזי התורה נתוודעו להחיצונים, וצריכין העלמה עוד יותר, ע"כ אתקין ר"א תשר"ת תש"ת תר"ת שגם התרועה תהי' בהעלם ולא ידעו מה ומתי היא:

ובזוה יתפרש לנו מה שהזכיר מקום התיקון, בקסרי, כי ידוע שקסרי היא היפוך מירושלים כבש"ס מגילה (ו'). קסרי וירושלים ישבו שתיהן אל תאמין וכו' שנאמר אמלאה החרבה אם מלאה זו חרבה זו וכו' והיא מטרפולין של אדום שורש התפשטות כחות החיצונים, ובמה שהזכיר מקום התיקון מרמו לנו טעמו של התיקון:

ולפי האמור יש לפרש טעם המנהג שתוקעין תשר"ת למלכיות תש"ת לזכרונות ותר"ת לשופרות, כי ידוע ששעת התקיעות שעת הדין, ובודאי אז שכיח ענין הקטרוג ביותר. ע"כ חששו עוד להעלים בתרועה ולהפריד הסדרים זה מזה, כדי שלא יבינו באיזה עת באה התרועה האמתית, כי באם היו תוקעין כולם יחד היו יודעין עכ"פ עת שנעשית התרועה אם זו היא או זו היא, ע"כ מפרידין לגמרי הסדרים זה מזה, להעלים עוד יותר: וי"ל שמטעם זה ר"ה בכל מקום אפי' בא"י הוא שני ימים, לעומת שאר המועדים שרק בחו"ל עושין שני ימים, ובזוה"ק שלעולם היו עושין ר"ה שני ימים ומשמע אפי' בבית הוועד [אף שאינו משמע כן מהש"ס אלא במקום שלא ידעו מקידוש החודש או בבאו עדים מן המנחה ולמעלה], ובשאר מועדים כבר הגדנו הטעם דבחו"ל כווננו להסתיר את היו"ט, אבל בא"י לא הוצרכו לכך, ומ"מ בר"ה שהוא בכסה אף בא"י הוצרכו להסתיר, וכל זה בר"ה אבל ביוהכ"פ ששטן לית לי רשותא לאסטוני (יומא כ'). לעולם א"צ לשני ימים, ואפי' בחו"ל אין עושין רק יום אחד:

בש"ס ר"ה (ל"ד). אתקין רבי אבהו בקסרי תשר"ת תש"ת תר"ת. והנה ידוע מה שדברו הראשונים ותשובת רב האי גאון ז"ל בספיקא דרבי אבהו, וגם מנהג הראשונים שהביא הרי"ף לתקוע תשר"ת למלכיות תש"ת לזכרונות ותר"ת לשופרות שלכאורה היא סתירה מיני' ובי'. ותירוץ הרי"ף שלא להטריח את הציבור ג"כ אינו מובן בפשיטות, הלוא מאריכין בפיוטים כמה וכמה ולא חששו לטרחת הציבור ובאלו התקיעות שהי' נצרך עוד לרגעים אחדים חששו, אתמהה, ובודאי שנטמן בזה ענין פנימי:

ונראה דהנה כ"ק אבי אדמו"ר זצללה"ה הגיד בדברי רש"י (ר"ה כ"ו): שתקיעת שופר היא ענין תפילה, והרי תפילת יחיד צריכה להיות בלחש, ושופר הוא דוקא בשמיעת הקול ותקע ולא השמיע לאזניו לא יצא. אבל עיקרן של דברים, דכל מדרגות החיצונים הן בקול גדול, כמ"ש במעשה דהר הכרמל (מל"א י"ח כ"ז) ויהתל בהם אליהו ויאמר קראו בקול גדול וכו' ויקראו בקול גדול וגו', וקדושה שהיא פנימיות צריכה שימור מהחיצונים, ע"כ תפילת היחיד היא בלחש, וע"כ בר"ה שהוא יומא דדינא ושכיחים הרבה מקטרגים צריכין שימור עוד יותר, וזהו בכסה, וע"כ המצוה בשופר, שהשופר והקולות מורים ומרמזים על ענינים גבוהים אין אומר ואין דברים, והוא מכוסה יותר מתפילה בלחש שידוע עכ"פ מה מדבר, וזהו למה תוקעין רחמנא אמר תקעו, והטעם צריך להיות נעלם, עכ"ד:

